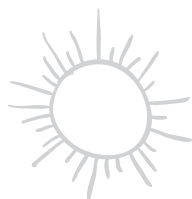
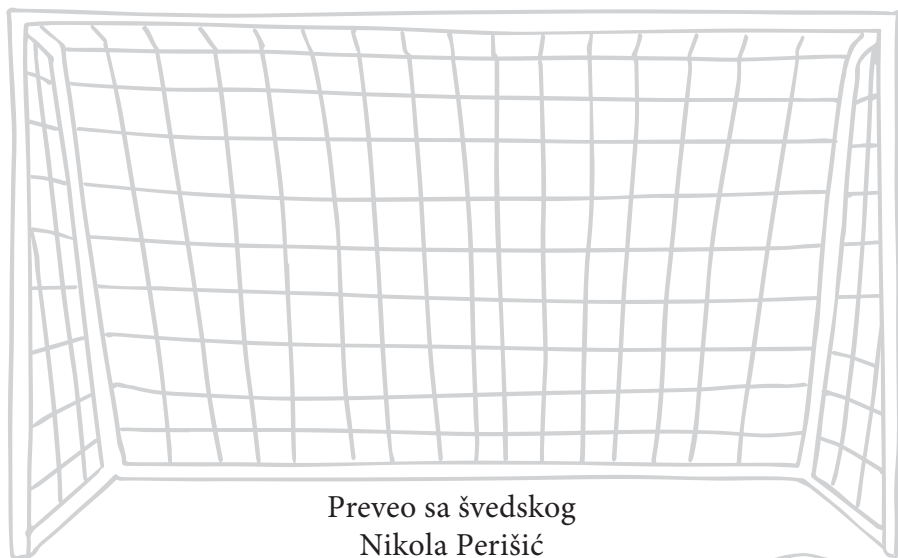

FREDRIK
BAKMAN

BRIT-MARI JE BILA TU

Preveo sa švedskog
Nikola Perišić

■ Laguna ■

Naslov originala

Fredrik Backman

BRITT-MARIE VAR HÄR

Copyright © Fredrik Backman 2014

Published by agreement with Salomonsson Agency

Translation copyright © 2019 za srpsko izdanje, LAGUNA

Varoš je fiktivno naselje. Sve eventualne sličnosti sa stvarnim mestima su slučajne.

Kupovinom knjige sa FSC oznakom pomažete razvoj projekta odgovornog korišćenja šumskih resursa širom sveta.

NC-COC-016937, NC-CW-016937, FSC-C007782

© 1996 Forest Stewardship Council A.C.

*Mami, koja se uvek brinula da ne ostanem
gladan i da na mojoj polici bude dovoljno knjiga.*

„Fudbal se voli zbog toga što je instinktivan. Ako se lopta dokotrlja do vas na ulici, šutnućete je. Voli se iz istog razloga iz kog se ljudi i zaljubljuju. Zato što ne mogu da odole.“

1

Viljuške. Noževi. Kašike.

Tim redosledom.

Brit-Mari zaista nije od onih koji osuđuju druge, to nipošto, ali valjda nijedna civilizovana osoba ne bi došla na pomisao da poređa pribor u kuhinjskoj fioci na neki drugi način? Brit-Mari ne osuđuje nikog, to nipošto, ali valjda ipak nismo životinje.

Ponedeljak je u januaru. Ona sedi kraj malog radnog stola u maloj kancelariji u Zavodu za zapošljavanje. To nema baš nikakve veze sa kuhinjskim priborom, ali predstavlja simptom svega što je krenulo naopako. Pribor treba da stoji kao i obično zato što život treba da bude kao i obično. Obični životi su pristojni i uredni, u njima čistite kuhinju, vodite računa o balkonu i brinete se o deci. Jer tu zapravo ima više posla nego što se misli. Naročito kada imate balkon.

U takvim običnim životima vam se ne desi da sedite u Zavodu za zapošljavanje.

Devojka koja ovde radi ima kratku frizuru, kao neki dečacić. Naravno, u tome nema ničeg pogrešnog. Brit-Mari je sasvim lišena predrasuda. To je sad moderno, razume se. Devojka pokazuje na neki papir i osmehuje se kao da je u žurbi.

„Samo ovde upišite ime, matični broj i kućnu adresu!“

Brit-Mari treba da se registruje. Kao da je Brit-Mari neki kriminalac. Kao da je došla da pokrade poslove iz Zavoda za zapošljavanje.

„Mleko i šećer?“, upita devojka u sledećoj sekundi, poslušujući joj kafu u plastičnoj čaši.

Brit-Mari ne osuđuje druge, to zaista nikada ne radi, ali ko se još tako ponaša? Plastična čaša! Pa zar smo u ratnom stanju? Eto to je Brit-Mari htela da upita devojku, ali pošto joj Kent stalno govori da bude „društvenija“, umesto toga se osmehnula diplomatski koliko je mogla i čekala da joj ponude podmetač.

Kent je Brit-Marin muž. On je preduzetnik. Izuzetno, izuzetno uspešan. Posluje sa Nemačkom i veoma je, veoma društven. Devojka vadi dva mala jednokratna pakovanja mleka od one vrste koja ne mora da stoji u frižideru. Zatim iznosi plastičnu šolju punu plastičnih kašičica. Brit-Mari ne bi izgledala užasnutije ni da je u pitanju bila zmija.

„Nećete ni mleko ni šećer?“, upita devojka ne shvatajući.

Brit-Mari odmahnu glavom i pređe rukom preko stola kao da je pun nevidljivih mrvica. Ovde su papiri na sve strane, vlada potpuna zbrka. Devojka, naravno, nema vremena da počisti, zaokupljena je svojom karijerom, shvata Brit-Mari.

„Okej, samo tu napišite svoju kućnu adresu!“, osmehnula se devojka nad papirom.

Brit-Mari se zagledala sebi u krilo i otresla nevidljive mrvice sa suknje. Čeznula je za kućom i svojom fiokom sa

priborom. Za običnim životom. Čeznula je za Kentom, jer Kent uvek popunjava sve papire.

I zato, kada je devojka izgledala kao da namerava ponovo da otvori usta, Brit-Mari ju je prekinula jednim:

„Da li vas mogu zamoliti za nešto na šta bih mogla da spustim šolju sa kafom?“

Rekla je to naročitim tonom koji Brit-Mari koristi kada mora da prizove u pomoć svu svoju urođenu dobrotu da bi rekla „šolja“, iako je u pitanju plastična čaša.

„Šta?“, izustila je devojka sa druge strane stola, kao da se šolje eto tako mogu spuštati gde god vam se prohte.

Brit-Mari se osmehnula što je društvenije mogla.

„Zaboravili ste da mi date podmetač. Ne želim da vam ostavim tragove na stolu, razumete.“

Devojka sa druge strane stola izgledala je kao da ne shvata vrednost podmetača. Ili porcelana. Ili kad smo već kod toga, zaključila je Brit-Mari na osnovu devojčine frizure, ni ogledala.

„Eh, nije važno, samo je spustite“, rekla je devojka bezbrižno i pokazala prema slobodnoj površini na stolu.

Kao da je život toliko jednostavan. Kao da nije važno da li koristite podmetače ili pravilno organizujete fioku sa priborom. Devojka kucnu olovkom po papiru, kraj polja za „Kućnu adresu“. Brit-Mari je ispuстила vazduh krajnje strpljivo, i to uopšte nije zvučalo kao izdah.

„Pa valjda nećemo spuštati šolje sa kafom direktno na sto? Ostaće tragovi na stolu, razumete.“

Devojka je posmatrala površinu stola, koja je izgledala kao da su mala deca probala da jedu krompir sa nje. Vilama. U mraku.

„Eh, pa nije važno, ionako je već sav iskrznan i ispucao!“, rekla je sa osmehom.

Brit-Mari je u sebi vrištala.

„Vi, naravno, niste uzeli u obzir da je to možda zbog toga što ne koristite podmetače“, zaključila je.

Razume se, izgovorila je to veoma uviđavno. Nipošto na onaj „pasivno-agresivni“ način, kao što je jednom čula Kentovu decu da kažu za nju kada su mislila da ih ne čuje. Brit-Mari zapravo nije pasivno-agresivna. Ona je uviđavna. Pošto je čula Kentovu decu kako govore da je pasivno-agresivna, nekoliko nedelja je bila naročito uviđavna.

Devojka iz Zavoda za zapošljavanje izgledala je pomalo napeto. Protrljala je obrve.

„Dobro... dakle, vi se beše zovete Brit, je l' tako?“

„Brit-Mari. Samo me moja sestra zove Brit“, ispravi je Brit-Mari.

„Ako biste samo mogli... da popunite taj papir. Molim vas“, obratila joj se devojka.

Brit-Mari začilji u pravcu papira koji je od nje zahtevao da potvrdi gde stanuje i ko je. U današnje vreme vam treba neshvatljivo mnogo papirologije da biste uopšte bili ljudsko biće, to je Brit-Marino duboko uverenje. Besmisleno mnogo administracije samo da bi vam društvo dozvolilo da budete tu.

Naposletku je preko volje upisala ime, matični broj i broj mobilnog telefona. Polje sa kućnom adresom ostalo je prazno.

„Kakvo obrazovanje imate, Brit-Mari?“, dalje ju je saslušavala devojka.

Brit-Mari čvrsto stisnu tašnu u rukama.

„Zadovoljstvo mi je izvestiti vas o tome da je moje obrazovanje izvanredno“, odvrtila joj je.

„Ali nemate neko formalno obrazovanje?“, upita devojka.

Brit-Mari sasvim kratko izdahnu kroz nos. To, naravno, nije bilo frktanje. Brit-Mari nije od onih koji frkću.

„Zadovoljstvo mi je izvestiti vas da rešavam nepregledno mnoštvo ukrštenica. A to se valjda ne može bez izvesnog obrazovanja“, obavestila ju je, osećajući se kao da se brani od napada.

Otpila je veoma mali gutljaj kafe. Ukus joj nije bio ni nalik Kentovoj kafi. Kent pravi veoma dobru kafu, to svi uvek kažu. Brit-Mari je zadužena za podmetače, a Kent za kafu. Tako su uredili svoj zajednički život.

„O“, izustila je devojka sa ohrabrujućim osmehom i umesto toga pokušala sa sledećim:

„Kakvo radno iskustvo imate?“

„Poslednji put sam bila zaposlena kao konobarica. Dobila sam izvanredne preporuke“, saopštila joj je Brit-Mari.

Devojka je na tren delovala ispunjeno nadom. Brzo ju je prošlo.

„A kada je to bilo?“, upitala je.

„Hiljadu devetsto sedamdeset osme“, odgovori Brit-Mari.

„O“, rekla je devojka i pokušala da se osmehne, u ne tako uspešnom pokušaju da prikrije svoju pravu reakciju. Potom je pokušala sa sledećim:

„I otad niste radili?“

„Otad sam radila svaki bogovetni dan, pomagala sam svom mužu u njegovom preduzeću“, odgovori Brit-Mari uvređeno.

Devojka je ponovo delovala ispunjena nadom. Prosto biste očekivali da je dosad već shvatila.

„A kakve ste radne zadatke imali u tom preduzeću?“

„Čuvala sam decu i pazila da naš dom bude čist i uredan“, odgovori Brit-Mari.

Devojka se osmehnula da prikrije razočaranje, onako kako već to rade ljudi koji ne razumeju razliku između „stana“ i „doma“. Razlika zapravo leži u obzirima. Zahvaljujući

kojima postoje podmetači i prave šoljice za kafu i kreveti koji su svako jutro namešteni i zategnuti toliko da se Kent šalio s poznanicima da ćete, ako se sapletete na pragu ulazeći u spavaću sobu, „biti u manjoj opasnosti da slomite nogu ako padnete na pod nego na krevetski pokrivač“. Brit-Mari je mrzela tu njegovu šalu. Valjda civilizovani ljudi ipak podižu noge kada treba da prekorače prag spavaće sobe. Je li previše očekivati tako nešto? Da se ljudi ponašaju kao sav normalan svet?

Kada je trebalo da Brit-Mari i Kent nekud otputuju, Brit-Mari bi posula dušek praškom za pecivo i ostavila ga tako dvadeset minuta pre nego što namesti krevet. Soda bikarbona iz praška za pecivo skupljala je u sebe prljavštinu i vlagu, pa je dušek ostajao svež. Soda bikarbona pomaže protiv skoro svega, to Brit-Mari zna iz iskustva. Kent se obično žali da će zakasnuti, ali tada Brit-Mari samo pribrano sklopi šake na stomaku i kaže: „Ja zaista moram da namestim krevet pre nego što krenemo, Kente. Šta ako poginemo!“

To je razlog što Brit-Mari mrzi da putuje. Pogibija. Čak ni soda bikarbona ne pomaže protiv smrti. Kent joj kaže da preteruje, a tada Brit-Mari vrišti u sebi. Ljudi zapravo neprestano ginu na putovanjima, a šta će onda ljudi misliti ako vlasnik zgrade bude primoran da provali vrata stana i pronade prljav dušek? Da su Kent i Brit-Mari živeli u sopstvenoj prljavštini?

Devojka pogleda na sat.

„O... kej“, rekla je.

Brit-Mari je njen ton doživela kao pomalo kritičan.

„Deca su blizanci, a imamo i balkon. Oko balkona ima više posla nego što se obično misli“, branila se.

Devojka je oprezno klimnula glavom.

„Koliko su stara vaša deca?“

„To su Kentova deca. Imaju po trideset godina.“

Devojka je sporije klimnula glavom.

„Dakle, odselila su se iz kuće?“

„Naravno.“

Devojka se češala po kosi kao da nešto traži u njoj.

„A vi imate šezdeset tri godine?“

„Da“, odgovori Brit-Mari, kao da je to nešto krajnje nebitno.

Devojka se nakašlja kao da je to ipak pomalo bitno.

„Pa, Brit-Mari, biću iskrena s vama. S obzirom na ekonomsku krizu i tako to, dakle, vlada nestašica poslova za nekog ko je u vašoj... situaciji.“

Devojka nije baš zvučala kao da je „situacija“ njen prvi izbor za završetak te rečenice. Brit-Mari strpljivo udahnu i uputi joj osmeh sa visine.

„Kent kaže da je ekonomska kriza završena. On je preduzetnik, znate. Dakle, razume se u neke stvari koje su možda izvan oblasti vaše stručnosti.“

Devojka je nepotrebno dugo treptala. Pogledala je na sat.

„Da, ali eto vidite... registrovala sam vas ovde i...“

Devojka je delovala kao da je pod stresom. Zbog toga je i Brit-Mari osećala stres. Stoga je hitro odlučila da pokuša da devojci uputi neki kompliment, da bi pokazala dobru volju. Osvrnula se po sobi ne bi li pronašla nešto vredno komplimenta, pa je naposljetku izustila:

„Imate veoma modernu frizuru.“

Osmehnula se što je društvenije umela. Devojčini prsti su samozadovoljno posegnuli prema kosi.

„Šta? O. Hvala.“

„Veoma je hrabro što ste se ošišali tako kratko, kada imate tako veliko čelo“, uviđavno je dodala Brit-Mari.

Devojka je, iskreno rečeno, izgledala pomalo uvređeno time, iako je u pitanju bio kompliment. Očigledno tako

to ide kada pokušavate da budete društveni s današnjom omladinom. Devojka ustade sa stolice.

„Hvala što ste došli, Brit-Mari. Registrovani ste u našoj bazi. Javićemo vam se!“

Ispružila je ruku da bi se pozdravila s njom. Brit-Mari je ustala i tutnula joj plastičnu čašu s kafom u ruku.

„A kada?“, želela je da zna.

„Pa sad, to je teško reći...“, rekla je devojka.

Brit-Mari se diplomatski osmehnula. Nipošto s namerom da je osuđuje.

„Naravno, ja ću samo sedeti i čekati. Kao da nemam ništa pametnije da radim. Jeste li to hteli da kažete?“

Devojka proguta knedlu.

„Mislim, moj kolega će vas pozvati u vezi sa kursom iz traženja posla, i...“

„Ne želim nikakav kurs. Želim posao“, objasnila je Brit-Mari.

„Da, da, ali znate, teško je reći kada bi nešto moglo da iskrсне“, pokušala je devojka.

Brit-Mari izvadi beležnicu iz tašne.

„Onda recimo sutra?“

„Molim?“, izusti devojka.

„Može li nešto iskrsnuti sutra?“, pitala je Brit-Mari.

Devojka se nakašlja.

„Pa sad, MOŽE, ili tačnije rečeno...“

Brit-Mari izvadi iz tašne grafitnu olovku, pa ljutito odme-ri prvo olovku, a zatim i devojku.

„Mogu li da vas zamolim za rezač?“, upitala je.

„Rezač?“, ponovi devojka, kao da se pitanje odnosi na neki hiljadu godina star magijski predmet.

„Moram da upišem naš sastanak na spisak“, obavestila ju je Brit-Mari.

Neki ljudi ne razumeju značaj spiskova, ali bogovi znaju da Brit-Mari nije od tih ljudi. Ona ima toliko spiskova da je prinuđena da ima i poseban spisak u kom su navedeni svi spiskovi. Inače, ko zna šta može da se desi. Mogla bi da pogine. Ili zaboravi da kupi sodu bikarbonu.

Devojka joj pruži hemijsku olovku, rekavši nešto o tome kako „inače sutra nema vremena“, ali Brit-Mari je bila isuviše zauzeta zurenjem u hemijsku olovku da bi je čula.

„Pa valjda se po spiskovima ne piše hemijskom olovkom?“, prasnula je, kao kada se obraćate ljudima koji ne shvataju da se može brisati po spisku.

Devojka je izgledala kao da želi da Brit-Mari ode odatle.

„Nemam ništa drugo. Nego čujte, sutra nemam vremena, moj kolega će vam se javi...“

„Ha“, prekide je Brit-Mari.

Brit-Mari to često govori. „Ha.“ Ne kao deo „ha-ha“, kao kada se smejete, već kao kada kažete „aha“ a krajnje ste razočarani. Kao kada otkrijete mokar peškir bačen na pod kupatila. „Ha.“ Brit-Mari uvek stisne usne odmah pošto to izgovori, kako bi pokazala da je to „ha“ zaista poslednje što namerava da kaže o tome. Što je izuzetno retko.

Devojka je oklevala. Brit-Mari je držala hemijsku olovku kao da je lepljiva. Otvorila je spisak označen kao „Utorak“ u beležnici, i na samom vrhu, iznad „Spremanje“ i „Kupovina“, napisala „Povratne informacije od Zavoda za zapošljavanje“.

Vratila je olovku. Devojka se osmehnula ispunjena nadom.

„Drago mi je što smo se upoznale! Javićemo vam se!“, rekla je kao da ništa od toga nije zaista istina.

„Ha“, reče Brit-Mari i klimnu glavom.

Zatim je Brit-Mari napustila Zavod za zapošljavanje. Devojka, naravno, misli da je ovo poslednji put da je vidi, pošto je krajnje neupućena u to koliko ozbiljno Brit-Mari

shvata svoje spiskove. Devojka očigledno nikada nije videla Brit-Marin balkon.

To je izuzetno, izuzetno uredan balkon.

Januar je, u vazduhu se oseća zimska hladnoća, ali na tlu nema snega, temperatura je u minusu, ali bez ikakvog opipljivog dokaza za to. Najgore doba godine za biljke na balkonu. Pošto je napustila Zavod za zapošljavanje, Brit-Mari je otišla u prodavnicu koja nije njena uobičajena prodavnica i kupila sve potrepštine sa svoje liste. Ona ne voli da kupuje sama, jer ne voli da gura kolica kroz prodavnicu. Kent uvek gura kolica, a Brit-Mari korača pored i drži se za ivicu. Ne zato što pokušava da upravlja njima, već zato što voli da drži nešto što istovremeno drži i on. Taj osećaj da se kreću u istom pravcu.

Jede hladnu večeru, tačno u šest. Navikla je da budna presedi celu noć čekajući Kenta, pa pokušava da smesti njegovu porciju u frižider. Ali jedini frižider koji ovde postoji ispunjen je flašicama žestokih pića. Leže na krevet koji nije njen i trlja domali prst, što je loša navika koju ima kada je uhvati nervoza. Pre nekoliko dana sedela je na sopstvenom krevetu i vrtela burmu na prstu, pošto je prethodno naročito pažljivo očistila dušek praškom za pecivo. Sada je trljala belu mrlju na koži, tamo gde se nekada nalazila burma.

Zgrada ima adresu, ali to zaista nije ni stan ni dom. Na podu se nalaze dve duguljaste plastične saksije za balkonske biljke, ali hotelska soba nema balkon. A Brit-Mari nema koga da budna čeka celu noć.

Pa ipak to radi.

2

Zavod za zapošljavanje otvara se u devet ujutru. Brit-Mari je sačekala devet sati i dva minuta pre nego što je zakoračila unutra, jer zaista nije želela da ispadne nametljiva.

„Trebalo bi danas da mi se javite“, saopštila je, nimalo nametljivo, kada je devojka otvorila vrata kancelarije.

Devojčina dečačka frizura danas izgleda drugačije. Više nekako ide ukoso nego pravo uvis. I to ne kao da je tako trebalo da bude, već kao da je na to ponajviše uticalo na kojoj strani je devojka zaspala prethodne večeri. To je, naravno, praktično, razume se, devojka nema vremena da se brine o tome, da joj se frizura ne bi isprečila na putu karijeri. Naravno, u tome nema ničeg lošeg. Brit-Mari nikog ne osuđuje. Ali ona sama je doterala kosu onako kako to radite kada vam je stalo.

„Šta?“, zabezeknu se devojka, lica potpuno lišenog bilo kakvog radosti.

U kancelariji su sedeli nepoznati ljudi. Sa plastičnim čašama.

„Ko su oni?“, želela je da zna Brit-Mari.

„Imam sastanak“, odgovori joj devojka.

„Ha, to je, naravno, važno“, zaključila je Brit-Mari i poravnala nabor koji je samo ona primetila na svojoj suknji.

„Pa... dakle...“, počela je devojka.

Brit-Mari je klimnula glavom i zaključila, zaista sa puno razumevanja i bez bilo kakve osude:

„Ali ja, naravno, nisam važna.“

Devojka se promeškolljila kao da joj je odeća odjednom postala prevelika.

„Mislim, rekla sam vam juče da ću vam se javiti ako nešto bude iskršlo, nisam vam rekla da će biti dana...“

Brit-Mari je izvadila beležnicu iz tašne i pedagoški pokazala prstom.

„Upisala sam to na spisak.“

Devojčini prsti su posegnuli ka čelu, kao da iz njega želi da izvadi sitne, nevidljive bodlje.

„Rekla sam... *moglo bi*... da bude danas.“

Brit-Mari se osmehnu sasvim dobronamerno.

„Jasno vam je da ne bih to ni upisala na spisak da mi vi niste rekli.“

Devojka udahnu duboko.

„Imam sastanak, pa moram...“

„Možda biste imali više vremena za pronalaženje poslova kada ne biste cele dane posvećivali sastančenju?“, uvidavno predloži Brit-Mari.

Devojka pogleda na sat.

„Žao mi je, ali zaista ne mogu da vam pomognem...“

Brit-Mari uzdahnu izuzetno strpljivo.

„Morate. Tako piše na spisku. Ovo je vaša greška, znate.“

Devojčine oči se malo raširiše.

„Šta?“

Brit-Mari je obema rukama ispružila tašnu ispred sebe kao da je upravljač troćineta.

„Vi ste me naterali da pišem mastilom. I sad ne mogu da to izbrišem sa spiska.“

Devojka se nakašlja i vrati joj beležnicu.

„Strašno mi je žao ako je došlo do nesporazuma, ali moram da se vratim na sastanak.“

Brit-Mari čvršće stegnu tašnu.

„Ha. Znači vi, naravno, mislite da treba da sedim ovde i čekam ako već nemam ništa pametnije da radim.“

„Ne... hoću reći...“, pokušala je devojka, ali je Brit-Mari već sela na stolicu u hodniku.

Pošto je prethodno obrisala stolicu maramicom, razume se. Kao svako normalno ljudsko biće.

Devojka je zatvorila vrata sa uzdahom i sklopljenih očiju, poprilično nalik na ono kada duvate svećice na torti i iz sve snage zaželite nešto. Brit-Mari je ostala sama u hodniku. Primetila je dve samolepljive sličice na devojčinim vratima, malo ispod kvake. Na visini na kojoj bi ih zalepila deca. Na njima su bili fudbaleri. To ju je podsetilo na Kenta, jer Kent voli fudbal. On voli fudbal na određeni način na koji ne voli ništa drugo u životu. Voli fudbal više nego što voli da priča ljudima koliko koštaju razne stvari koje ima, a bogovi znaju da Kent to zaista voli.

Kada su u toku velika fudbalska takmičenja, prilog sa ukrštenim rečima u Kentovim i Brit-Marinim jutarnjim novinama ne izlazi, već ga zamenjuje specijalni prilog o fudbalskom takmičenju, a zatim se od Kenta više ne može izvući nijedna smisljena reč. Ako ga Brit-Mari pita šta želi za večeru, on i ne skidajući pogled sa fudbala samo promrmlja: „Nije važno.“

Brit-Mari nikada to nije oprostila fudbalu. Kako to što joj je oduzimao Kenta, tako i to što joj je oduzimao priloge sa ukrštenicama.

Ona trlja belu mrlju na domalom prstu. Seća se poslednjeg puta kada su u jutarnjim novinama zamenili prilog sa ukrštenicom prilogom o fudbalu, pošto je tada pročitala ostatak novina četiri puta, u nadi da negde možda postoji skrivena mala ukrštenica koja joj je promakla. Nije je bilo, ali postojala je vest o nekoj preminuloj ženi istih godina kao Brit-Mari. Brit-Mari to nije mogla da zaboravi. Tu je pisalo da je žena ležala mrtva nekoliko nedelja pre nego što je otkrivena pošto su se susedi požalili na zadah iz njenog stana. Brit-Mari nije mogla prestati da razmišlja o toj vesti jer nije mogla prestati da razmišlja koliko je iritirajuće što su se susedi požalili na zadah. Pisalo je da je smrt bila „prirodna“. Jedan sused je ispričao da je „ženina večera i dalje stajala na stolu kada je upravnik zgrade ušao u stan“. Brit-Mari je pitala Kenta šta pretpostavlja da je žena jela, jer joj se činilo da je naročito iritirajuće umreti usred večere, kao da hrana nije dobra. Kent je promrmljao kako to valjda nije važno i pojačao zvuk utakmice. Brit-Mari je vrisnula u sebi.

I te kako je važno. Večere moraju imati smisao.

Prošlo je pola sata pre nego što su se vrata devojčine kancelarije otvorila. Ljudi su krenuli da izlaze. Devojka je govorila „vidimo se“ i osmehivala se sa entuzijazmom, pa ostala da stoji i posmatra Brit-Mari sa nešto manje entuzijazma u osmehu.

„O, vi ste i dalje tu. Dakle, vidite, Brit-Mari, strašno mi je žao, ali ja nemam vre...“

Brit-Mari je ustala i otrešla nevidljive mrve sa suknje.

„Razumem. Previše ste zauzeti karijerom da biste imali vremena za nekog poput mene, naravno.“

Brit-Mari je izgovorila reč „karijera“ veoma uviđavno. Nipošto kritično. Devojka je po svojoj prilici ipak to shvatila kao pomalo kritično, jer je izgledala kao što je jedna od Brit-Marinih komšinica obično izgledala kada je Brit-Mari pokušavala da bude uviđavna. Jednom je ta komšinica nazvala Brit-Mari „matorom gnjavatorkom“, i to pošto je Brit-Mari uviđavno pozvonila na komšiničina vrata i sasvim opravdano je obavestila o pravilima koja važe za zajedničku vešernicu u zgradi. Po četvrti put. Brit-Mari je to veoma loše primila. Ne zbog onog „matora“, jer to svakako može da podnese, ali stvar je u tome što Brit-Mari zapravo ne „gnjavi“. Ona je uviđavna, a to nije isto. To je potom objašnjavala komšinici svaki put kada bi se srele, sve dok komšinica posle nekoliko meseci nije povikala: „Ma hoćete li više prestati sa nagvaždanjem o tome!“ Brit-Mari je bila duboko uvređena, jer ona zaista nikada ne nagvažda. „Da li ja to radim? Kente, smatraš li da sam jedna od onih koji nagvaždaju? Da li to misliš? Nagvaždam li ja, Kente?“ , pitala je Kenta te večeri. „Ma ne, ne, dođavola“, promrmljao je Kent. „Eto, pa i ja to kažem, baš isto to kažem! Stvarno nikada ne nagvaždam!“, rekla je Brit-Mari i klimnula glavom. Zatim je čitavu noć ležala budna, uznemirena time što u ovoj zgradi postoje osobe koje potpuno nepravedno smatraju da Brit-Mari nagvažda o ovome ili onome.

„Žao mi je, ali...“, počela je devojka nestrpljivo, očigledno s namerom da se otarasi Brit-Mari.

„I rado gledate fudbal, mora da se sjajno zabavljate“, zato ju je prekinula Brit-Mari i pokazala glavom prema sličicama na vratima.

Devojka se ozari.

„Da! I vi?“

„Naravno da ne“, pojasni Brit-Mari.

„Aha...“, rekla je devojka.

„Ha“, rekla je Brit-Mari.

Devojka je bacila pogled na svoj sat, pa zatim na jedan drugi sat na zidu. Sasvim očigledno je nameravala da pokuša da istera Brit-Mari odatle, pa je Brit-Mari zato odlučila da kaže nešto društveno.

„Frizura vam je danas drugačija“, primetila je.

„Šta?“, izustila je devojka.

Brit-Mari se obzirno osmehnula.

„Drugačija je nego što je bila juče. To je moderno, naravno. Ne morate ništa da birate za stalno.“

Potom je odmah dodala:

„Naravno, ne kažem da u tome ima nečeg lošeg, razume se.“

Brit-Mari nikog ne osuđuje. Devojka se nakašljala.

„Okej, hvala, ali sada mora...“

„Baš praktično izgleda ta frizura“, nastavila je Brit-Mari u pohvalnom tonu.

Zapravo je izgledala prekratko i nakostrešeno, kao kada neko prospe sok od pomorandže po tepihu. Kent je to stalno radio dok je pio votku i sok od pomorandže gledajući svoje fudbalske utakmice, sve dok Brit-Mari nije prekipelo, pa je premestila tepih u gostinsku sobu. Otad je prošlo trinaest godina, ali i dalje često pomisli na to, jer Brit-Marini tepisi i Brit-Marine uspomene imaju jednu zajedničku osobinu – teško se peru.

Ali frizura, naravno, može da izgleda bilo kako. Danas deluje pomalo kao kada gajite mirođiju u saksiji na balkonu. I to je sasvim u redu, razume se. Brit-Mari je u potpunosti lišena predrasuda o mirođiji.

Devojka se nakašljala. Frizura je ostala pasivna.

„Nažalost, nemam vremena.“

„A kada ćete ga imati?“ htela je Brit-Mari da zna.

Devojka je disala kao da je neki veoma debeo muškarac, a ne veoma vitka devojka.

„Kako to mislite?“

Brit-Mari je podigla beležnicu i metodično pregledala spisak.

„Ja imam vremena u tri sata.“

„Ja sam danas sve vreme zauzeta, nije mog...“, pokušala je devojka.

„Odgovara mi i u četiri ili pet“, diplomatski se ponudila Brit-Mari.

„Danas zatvaramo u pet“, rekla je devojka.

„Onda da kažemo u pet“, saglasila se Brit-Mari sa samom sobom i pripremila se da to ubeleži na spisak sveže zaoštrenom grafitnom olovkom koja joj se materijalizovala između kažiprsta i palca.

„Ali već sam vam rekla da to ne može tako!“, pobunila se devojka.

„Dakle, zauzeti ste u pet sati?“ , zabrinuto upita Brit-Mari.

„Jesam... to jest, tada zatva...“, počela je devojka.

„Zaista ne možemo zakazati sastanak za kasnije od pet sati“, požalila se Brit-Mari.

„Šta?“ , odvrati devojka.

Brit-Mari se osmehnula izuzetno, izuzetno strpljivo.

„Ne želim da se svađam. To nipošto. Ali valjda ipak nismo u ratnom stanju, draga moja? Civilizovani ljudi večeraju u šest sati, pa je posle pet sati već prekasno za sastanak, zar se ne slažete?“

„Dobro?“

„Dakle, vi smatrate da treba da imamo sastanak dok večeramo?“

„Ne... odnosno... ma... šta?“

Brit-Mari klimnu glavom kao da joj je to pričinilo veoma veliki napor.

„Ha. U tom slučaju treba da se pobrinete da ne zakasnite. Krompir će se ohladiti.“

Zatim je upisala na spisak „18.00 Večera“.

Devojka je nešto doviknula za Brit-Mari, ali je Brit-Mari već otišla, pošto zapravo nije imala vremena da stoji tu i nagvažda ceo dan.

Bilo je devet sati i trideset pet minuta. Tačno u jedanaest ponovo se začulo kucanje na vratima. Brit-Mari je stajala ispred sa veoma brižnim izrazom na licu.

„Jeste li alergični na nešto?“, upitala je.

„Šta?“, odvrati devojka.

„Postoji li nešto što ne jedete?“, pojasnila je Brit-Mari sa stoičkim mirom kojim se morate naoružati ako treba da razgovarate s nekim ko svaki čas na potpuno smisljena pitanja odgovara sa: „Šta?“

„Ja sam... vegetarijanac“, uspela je da izusti devojka.

Brit-Mari je uzela svoju beležnicu.

„Ha.“

Devojka je ispuстила vazduh kroz nos.

„Ali... već sam pokušala da vam objasnim da NE MOGU večeras da imam sastanak sa vama...“

„Jedete li ribu?“, prekide je Brit-Mari.

„Pa... da, jedem ribu, ali kao što sam već...“

„Riba nije vegetarijanska hrana, to je meso. Riblje meso“, obavestila ju je Brit-Mari.

Devojka je prislonila vrhove prstiju na očne kapke, onako kako radite kada ste navikli da pružate jednostavno objašnjenje na složeno pitanje, upravo zbog toga što složeniji

odgovor navodi ljude na pomisao kako je trebalo objasniti jednostavnije.

„Ja ne jedem crveno meso. Ali ljudi obično lakše razumeju ako samo kažem da sam vegetarijanac.“

Brit-Mari je izgledala kao da razmatra ovu tvrdnju.

„Jedete li lososa?“, upitala je zatim, pa uviđavno dodala:

„To je riba. Znate.“

„Da. Jedem lososa“, složila se devojka.

Brit-Mari je otresla nevidljive mrve sa suknje. Poravnala je nabor koji nije ni postojao.

„Losos je crveno meso.“

Moguće je da je devojka nameravala nešto da odgovori, ali je Brit-Mari već otišla svojim putem.

Brit-Mari izuzetno dobro sprema lososa, pošto je losos jedina vrsta ribe koju Kent voli. Svakog popodneva u pet, ona ga zove telefonom i pita hoće li stići na vreme za večeru u šest sati. On skoro uvek odgovara da neće, pošto ima sastanak s Nemcima, ali koliko god da zakasni, večera ga uvek čeka topla na stolu.

„Ha. Znači, nije ti ukusno?“, obično kaže Brit-Mari bez optužujućeg tona pošto Kent pojede nekoliko zalogaja. „Ma jeste! Prste da poličeš!“, obično promrmlja Kent ne skrećući pogled sa sportskih strana u jutarnjim novinama. On ih čita uveče. Brit-Mari na to malo vrisne u sebi.

„Ako misliš da je ukusno, onda bi lepo bilo da tako i kažeš“, obično mu govori, pritom otresajući nevidljive mrve sa stolnjaka u šaku. „Gospode bože, Brit-Mari, pa rekao sam da je ukusno!“, obično na to primeti Kent ništa ne shvatajući, dok prčka po telefonu. Brit-Mari obično ustane i otrese mrve u sudoperu. Zatim vadi sudove iz mašine i ređa pribor za jelo.

Kent obično ostavi svoj tanjir pored sudopere, proveri fudbalske rezultate na teletekstu, pa ide da legne. Brit-Mari uzima njegovu košulju s poda spavaće sobe i stavlja je u mašinu za veš. Potom čisti i posprema i premešta njegov aparat za brijanje u kupatilu. Kent obično tvrdi kako mu je „sakrila“ aparat za brijanje dok ujutru stoji i viče „Briiit-Mariiii!“ pošto nije uspeo da ga pronade, ali ona to uopšte ne radi. Ona ga samo premešta. To nije isto. Ponekad ga premešta zato što je to potrebno, a ponekad da bi ga čula kako ujutru uzvikuje njeno ime. Jer ona voli da ga čuje kako joj uzvikuje ime.

Potom prođe dan, i Kent se vraća kući kasno, večera i proverava fudbalske rezultate na teletekstu, pa odlazi na spavanje. Brit-Mari mu pere košulju. Volela bi da je makar jednom lično stavi u korpu za veš. Volela bi da joj makar jednom kaže da je hrana ukusna a da ona to ne zatraži od njega. Večere moraju imati neki smisao.

„Ovo je bilo ukusno.“ To je neki smisao.

3

Sada je 16.55. Brit-Mari stoji sama na ulici ispred Zavoda za zapošljavanje, pošto bi bilo neučtivo doći na sastanak prerano. Oseća blag vetar u kosi. U tom trenutku joj toliko nedostaje njen balkon da mora da zažmuri sve dok je sle-poočnice ne zaboje. Obično radi na balkonu noću, dok čeka Kenta. On joj uvek kaže da ga ne čeka. A ona to ipak radi. Obično ugleda njegov auto sa balkona, pa ga, kada uđe na vrata, jelo čeka toplo na stolu. Kada on zaspi u njihovom krevetu, ona uzima njegovu košulju s poda spavaće sobe i stavlja je u mašinu za veš. Ako je okovratnik košulje prljav, prethodno ga obradi sirćetom i sodom bikarbonom. Sledećeg jutra ustaje rano, sređuje kosu i dovodi kuhinju u red, sipa sodu bikarbonu u fioke na balkonu i riba sve prozore faksinom. To je omiljena Brit-Marina marka sredstva za pranje prozora. Bolja je čak i od sode bikarbone.

Ima ljudi koji tvrde da se prozori ne moraju ribati svaki dan, ali pošto Brit-Mari oriba prozore, Kent se budi, a kada se Kent probudi, počinje dan. U stvari, Brit-Mari jednostavno ne može da zamisli da počne dan s prljavim prozorima.

* * *

Prozori hotelske sobe u kojoj Brit-Mari sada stanuje toliko su čisti da je bila primorana da navuče zavese kada je kretala u prodavnicu, kako ne bi rizikovala da se neka ptica zaleti u njih. To bi bilo užasno, razmišlja Brit-Mari, jer onda bi bilo potrebno ponovo brisati prozore, a upravo je potrošila poslednju bocu faksina. Ne oseća se kao da je potpuno svoja ako nema jednu barem skoro punu bocu faksina u pripravnosti. A ko zna šta tada može da se desi.

Upisala je „Kupiti faksin“ na svoj spisak. Razmatrala je čak i da li da iza stavi uzvičnik, da bi naglasila koliko je stvar ozbiljna. Ali suzdržala se. Potom je otišla u prodavnicu koja nije njena i gde ništa ne stoji tamo gde obično stoji. Pitala je jednog mladića koji radi tu za faksin. Nije znao gde se nalazi. Kada je Brit-Mari u sebi vrisnula a naglas objasnila kako je to njena marka sredstva za pranje prozora, slegnuo je ramenima i predložio neko sasvim drugo sredstvo za prozore. Tada se Brit-Mari toliko naljutila da je uzela svoj spisak i dopisala uzvičnik.

Kolica za kupovinu su se opirala, pa je njima gazila samu sebe po nogama. Zažmurila je, ugrizla se za obraze i osetila koliko joj nedostaje Kent. Pronašla je lososa na popustu i uzela krompir i povrće. Sa jedne male police označene natpisom „Kancelarijski materijal“ uzela je grafitnu olovku i dva rezača i stavila ih u kolica.

„Jeste li član?“, upitao ju je mladić kada je stigla na kasu.

„Čega?“, sumnjičavo je odvrtila Brit-Mari.

„Losos je na popustu samo za članove“, rekao je.

Brit-Mari se strpljivo osmehnula.

„Znate, ovo nije prodavnica u koju obično dolazim. U mojoj uobičajenoj prodavnici član je moj muž.“

Mladić je izvadio brošuru.

„Možete ovde da se učlanite, baš ekstra brzo. Samo mi ovde upišite ime i kućnu adresu, i...“

„Ne pada mi na pamet!“, odvrtila je Brit-Mari.

Uvidavno, naravno. Nipošto ljutito. Ali valjda ipak postoje neke granice? Zar treba da vas registruju imenom i adresom kao nekog teroristu samo zato što želite da kupite lososa? Brit-Mari uopšte nije nameravala da nekog digne u vazduh pomoću lososa. Nameravala je da ga ispeče u rerni i posluži uz krompir i zelenu boraniju. Kao sav normalan svet.

„Ali znate, mislim izvinite, ali moraćete da platite punu cenu za lososa“, rekao je mladić

„Ha“, rekla je Brit-Mari.

Mladić je delovao nesigurno.

„Ako nemate dovoljno novca kod sebe, mogu da...“

Brit-Mari razrogači oči. Ogorčeno je poželela da podigne glas, ali nije uspeła.

„Dragi moj, ja odlično stojim s novcem. Zaista odlično“, pokušala je da vikne, a zatim tresne novčanik na pokretnu traku, ali od svega je ispao samo šapat i ćuškanje.

Mladić je slegnuo ramenima i naplatio. Brit-Mari je želela da mu ispriča kako je njen muž inače preduzetnik i kako ona bez ikakve sumnje može da priušti sebi lososa po punoj ceni. Ali mladić je već počeo da uslužuje sledećeg kupca.

Kao da to nema nikakve veze.

Tačno u 17.00 Brit-Mari je pokucala na vrata devojčine kancelarije. Devojka je otvorila odevena u jaknu.

„Ha. Naravno, vi krećete napolje“, primetila je Brit-Mari. Devojka je izgledala kao optuženik.

„Ja... mislim, mi sada zatvaramo... kao što sam vam već rekla, moram...“

„Pa kada se vraćate?“, upita Brit-Mari.

„Šta?“, odvrati devojka.

„Ja naime moram da znam kada da stavim krompir“, reče Brit-Mari.

„Krompir?“, odvrati devojka.

„Znate, krompir je vegetarijanska hrana“, ciknu Brit-Mari, kao da se sada i sama našla u ulozi optuženika.

Devojka je protrljala očne kapke.

„Da, da, okej. Izvinjavam se, Brit-Mari. Ali kao što sam već pokušala da vam kažem, ja nemam...“

„Ovo je za vas“, rekla je Brit-Mari i pružila joj grafitnu olovku.

Kada ju je devojka zbunjeno prihvatila, Brit-Mari joj pruži i rezače, jedan plavi i jedan ružičasti. Pokazala je glavom prvo na jedan, pa na drugi, pa je zatim sa potpunim odsustvom predrasuda pokazala glavom na devojčinu dečačku frizuru.

„Pa, u današnje vreme se ne može tačno znati koji će vam se više svideti. Zato sam kupila po jedan od svake boje.“

Devojka nije izgledala sasvim sigurno u pogledu toga na koga Brit-Mari misli kada kaže „vam“.

„H-hvala. Valjda.“

„Sada bih volela da mi pokažete gde je kuhinja, ako vam to ne predstavlja poteškoću, jer ću inače zakasniti s krompirom“, dobronamerno joj objasni Brit-Mari.

Devojka je na tren izgledala kao da će ciknuti „Kuhinja?“, ali u poslednjem trenutku se savladala i naposletku izgleda, baš kao mala deca kraj kade, uvidela da će protesti čitav proces samo učiniti dužim i mučnijim. Zato je udahnula toliko duboko da joj je dugmad na kaputu zaškripala i jednostavno se predala.

„Ali ja... vidite, ja... okej, šta ima veze! Kuhinja za osoblje se nalazi ovamo!“, uzdahnula je i preuzela kesu sa hranom od Brit-Mari.

Brit-Mari je krenula za njom, sa izgledom nekog ko želi da uzvрати ljubaznost nekom vrstom komplimenta.

„Baš vam je elegantan taj kaput“, rekla je naposljetku.

Devojka je iznenađeno pogladila rukom tkaninu kaputa.

„Hvala!“, rekla je sa iskrenim osmehom.

Brit-Mari klimnu glavom.

„Hrabro je od vas što se oblačite u crvenu boju u ovo doba godine.“

Devojka ispusti vazduh kroz nos. Brit-Mari otrese nevidljive mrve sa suknje.

„Gde je pribor?“, upitala je kada su stigle u kuhinju.

Devojka je sa ono malo preostalog strpljenja otvorila fioku. Jednu polovinu je zauzimala zbrka od raznih alatki. U drugoj se nalazila plastična tacna za pribor. Bez ikakvih pregrada. Viljuške, noževi, kašike. Zajedno.

Devojičin ljutiti izraz lica pretvorio se u izraz iskrene zabrinutosti.

„Ali... šta vam je! Jeste li dobro?“, upitala je Brit-Mari.

Brit-Mari je sela na stolicu i delovala kao da samo što se nije onesvestila.

„Varvari“, prošaputala je i ugrizla se za obraze.

Devojka je polako sela naspram nje. Delovala je usplahireno. Pogled joj se zaustavio na levoj Brit-Marinoj šaci. Prsti su joj s nelagodnom trljali belu mrlju na koži, nalik na ožiljak od nekog amputiranog dela tela. Kada je primetila u šta devojka gleda, sakrila je šaku ispod tašne, kao da je neko špijunira dok se tušira.

Devojka je oprezno uzdigla obrve.

„Smem li da vas pitam... izvinite, ali... dakle, šta vi u stvari radite ovde, Brit-Mari?“

„Želim posao“, odgovorila joj je Brit-Mari i počela da kopa po tašni u potrazi za maramicom kojom će prebrisati sto.

Devojka se rasejano klatila oslonjena na sto, u ne baš uspješnom pokušaju da izgleda opušteno.

„Uz dužno poštovanje, Brit-Mari, niste bili zaposleni četrdeset godina. Zbog čega je to sada toliko važno?“

„Imala sam posao četrdeset godina. Brinula sam se o jednom domaćinstvu. Eto zašto je važno“, odgovorila je Brit-Mari i otresla sa stola mrve kojih nije bilo.

Pošto joj devojka nije odmah odgovorila, nastavila je:

„Čitala sam u novinama o nekoj ženi koja je nekoliko nedelja ležala mrtva u svom stanu, znate. Rekli su da je smrt bila 'prirodna'. Večera joj je i dalje stajala na stolu. Ali to zapravo nije prirodno. Niko nije znao da je umrla sve dok susedima nije počeo da smeta zadah.“

Devojka se zbunjeno počea po frizuri.

„Znači... ovaj, vi... želite posao zato što...“, počela je nesigurno.

Brit-Mari je uzdahnula s velikim strpljenjem. Nije to nimalo ličilo na neki nestrpljiv uzdah.

„Nije imala decu, ni muža, ni posao. Niko nije znao da je tu. Ako imate posao, onda neko primeti da vas nema.“

Devojka koja je ostala na radnom mestu dugo pošto joj se radno vreme završilo, dugo je, dugo posmatrala ženu koja je uzrok tome. Brit-Mari je sedela uspravno, kao što je imala običaj da sedi na stolici na balkonu čekajući Kenta. Nikada nije htela da ode na spavanje kada Kent nije kod kuće, jer nije želela da zaspi ako niko ne zna da je ona tu.

Ugrizla se za obraze. Protrljala belu mrlju.

„Ha. Vi, razume se, smatrate da je to uvrnuto. Ja sam zaista potpuno svesna da mi konverzacija nije jača strana. Moj muž mi kaže da sam društveno nekompetentna.“

Poslednje reči je izgovorila šapatom. Devojka je progutala knedlu i pokazala glavom prema prstenu koji se više nije nalazio na Brit-Marinom prstu.

„Šta se dogodilo s vašim mužem?“

„Imao je srčani napad.“

Devojčine oči su se posramljeno sklopile, pa se ponovo otvorile ispunjene saosećanjem.

„Žao mi je. Nisam znala da je umro.“

„Nije umro“, prošaputa Brit-Mari.

„O, mislila sam...“, poče devojka.

Brit-Mari je prekide tako što je ustala i počela da ređa kuhinjski pribor kao da ga sumnjiči za neki zločin.

„Ja ne koristim parfem, pa sam ga uvek molila da stavi košulju u mašinu za veš čim dođe kući. Nikada to nije uradio. Zatim bi me izgrdio zbog toga što mašina toliko bruji noću.“

Na tren je začutala kako bi skrenula pažnju rerni da su joj dugmići poređani pogrešnim redosledom. Ova je imala izgled krivca. Brit-Mari je ponovo klimnula glavom:

„Ona me je pozvala iz bolnice kada je imao srčani napad.“

Devojka ustade u pokušaju da joj pomogne. Zatim oprežno ponovo sede pošto je Brit-Mari izvadila nož za filetiranje iz fioke.

„Dok su Kentova deca bila mala pa su boravila kod nas svake druge nedelje, imala sam običaj da im čitam bajke. Najviše sam volela *Majstora krojača*. To je bajka, znate. Deca su želela da im izmišljam svoje bajke, ali ja stvarno ne razumem koji bi bio smisao toga, kada već postoje gotove bajke koje su napisali profesionalci. Kent je rekao da je to zbog toga što nemam mašte, ali ja zapravo imam izvanrednu maštu!“

Devojka nije ništa odgovorila. Brit-Mari je uključila rernu. Smestila je lososa u pleh. Ostala da stoji.

„Potrebna vam je neobično dobra mašta da biste se godinama pretvarali kako ništa ne shvatate, a pritom perete sve njegove košulje i uopšte ne koristite parfem“, prošaputala je.

Devojka ponovo ustade. Nespretno položi ruku na Brit-Marino rame.

„Ovaj... žao mi je, ja...“, poče.

Ućutala je iako je niko nije prekinuo. Brit-Mari sklopi ruke na stomaku i zagleda se u rernu.

„Želim posao jer zaista smatram da nije u redu uznemiravati susede zadahom. Želim da neko zna da sam tu.“

Na to se nije imalo šta odgovoriti.

Kada je losos bio gotov, sele su za sto i jele ne gledajući jedna u drugu.

„Ona je veoma lepa. Mlada. Ne krivim ga, zaista ne“, rekla je Brit-Mari naposletku.

„Sigurno je neka fufa!“, ispali devojka obuzeta iznenadnim porivom da joj pruži podršku.

„Šta to znači?“, upita Brit-Mari sa uvređenim izrazom.

Devojka se nakašlja.

„Pa... hoću reći... ovaj. To je nešto loše.“

Brit-Mari se ponovo zagleda u tanjir.

„Ha. To je bilo ljubazno od vas.“

Izgledala je kao da želi da uzvрати nečim ljubaznim, pa je uz izvesne poteškoće uspela da izusti:

„A vi... pa, hoću reći: kosa vam je danas lepa.“

Devojka se nasmeši.

„Hvala!“

Brit-Mari klimnu glavom.

„Ne vidi vam se čelo onoliko kao juče.“

Devojka se počea ispod šiški. Brit-Mari spusti pogled prema tanjiru, u pokušaju da se odupre nagonu da ode do radne površine i sipa jednu porciju i za Kenta. Devojka je nešto rekla, a Brit-Mari podiže glavu i promumla: „Izvinite?“

„Ovo je zaista jako ukusno“, rekla je devojka.

A Brit-Mari je nije čak ni pitala.

4

I tako se u stvari dogodilo da je Brit-Mari dobila posao. Ispostavilo se da se posao nalazi u Varoši, pa se dva dana pošto je devojka iz Zavoda za zapošljavanje bila počašćena lososom, Brit-Mari uputila tamo svojim automobilom. Zato sada moramo da pričamo o Varoši.

Varoš se nalazi kraj jednog puta. To je zapravo i najlepše što se može reći o Varoši. Nije to mesto koje biste opisali kao jedno u milion, već pre kao jedno od miliona drugih. Ima zatvoreno fudbalsko igralište i zatvorenu školu i zatvorenu apoteku i zatvorenu prodavnicu pića i zatvorenu ambulantu i zatvorenu bakalnicu i zatvoren poslovni centar i put koji odatle vodi na dve strane.

Doduše, postoji tu i omladinski centar koji nije zatvoren, ali isključivo zato što još nisu stigli to da urade. Potrebno je izvesno vreme da se sve pozatvara u jednoj varošici, pa je omladinski centar morao da sačeka svoj red. Jedine dve inače upadljivo postojeće stvari u Varoši jesu fudbal i jedna picerija, jer su oni izgleda poslednje što napušta ljude.

Prvi Brit-Marin kontakt sa picerijom i omladinskim centrom dogodio se kada je jednog januarskog dana zaustavila svoj beli auto na pošljunčanom parkingu između njih. Njen prvi kontakt sa fudbalom dogodio se kada ju je veoma snažno udario u glavu.

To se dogodilo odmah pošto joj je auto eksplodirao. Možda bi se ukratko moglo zaključiti da prvi utisak koji su Varoš i Brit-Mari ostavili jedno na drugo i nije bio u potpunosti pozitivan.

Ako ćemo baš da teramo mak na konac, sama eksplozija se dogodila već dok je Brit-Mari ulazila na parking. Na putničkoj strani auta. Brit-Mari je to jasno čula. „BANG“, eto kako je zvučalo, ako Brit-Mari baš mora da opiše taj zvuk. Sasvim razumljivo uspaničena, pustila je kvačilo i kočnicu, na šta je auto počeo da kašljuca kao da ga je neko uplašio dok jede kokice, pa se posle nekoliko više nego prikladno dramatičnih upadanja u januarske zaleđene bare naglo zaustavio ispred zgrade sa natpisom PIC R JA ispisanim crvenim neonskim slovima koja su sporadično svetlela. Brit-Mari je prestravljeno iskočila iz auta, sasvim opravdano očekujući da će se ovaj zapaliti od eksplozija. To se nije dogodilo. Brit-Mari je umesto toga ostala da stoji sama na parking, u tišini od one vrste koja postoji samo u malim mestima, a nikada u gradovima. Bilo je to pomalo iritirajuće. Poravnala je suknju i čvrsto stisnula tašnu.

Jedna fudbalska lopta se spokojno kotrljala preko šljunka udaljavajući se od Brit-Marinog automobila i nestala iza zgrade označene sa OMLA IN KI CE TAR. U istom trenutku kada je lopta zamakla za ugao, nešto je počelo da lupa. Zvučalo je kao da neko suši prekrivače u mašini za sušenje veša, ali je unutra umesto teniskih loptica stavio kamen.